

PRIDEĽOVANIE ČÍSIEL ISBN ONLINE DOKUMENTOM

Pod **online dokumentmi** sa rozumejú knihy a iné neperiodické dokumenty dostupné len online, nie offline – na hmotných nosičoch (CD-ROM, DVD-ROM).

Online dokumentom sa **pridelujú** čísla ISBN:

- ◆ ak je dokument dostupný len v počítačových sieťach (napr. na Internete) dostáva číslo ISBN za predpokladu, že obsahuje text, tvorí uzavretý celok a je určený verejnosti. Tieto dokumenty môžu taktiež obsahovať obrázky alebo zvukové záznamy, avšak v menšej miere ako tvorí ich textová časť. Súvisiaci materiál (napr. hypertext) by ale mohol dostať rovnaké číslo ISBN len vtedy, pokiaľ by bol súčasťou dokumentu.
- ◆ samostatné číslo ISBN sa prideli každému samostatnému dostupnému formátu (napr. pdf, ePub, Mobipocket, html) i jeho verzii (napr. s DRM alebo bez neho, s obrázkami alebo bez nich, s farebnými alebo čiernobielymi ilustráciami). DRM (Digital Rights Management – správa zabezpečeného obsahu) pritom znamená ochranu obsahu dokumentu pred nežiadúcim využitím, napr. tlačou, vypožičiavaním či sťahovaním.
- ◆ naskenované či zdigitalizované kópie tlačených dokumentov sa nepovažujú za online dokumenty v tomto zmysle, či už majú bibliografické údaje iného či rovnakého vydavateľa daného dokumentu.
- ◆ samostatne dostupný online dokument produkovaný len online (tzv. e-born) rovnako tak ako online dokument, ktorý vznikol ako ďalšia rovnocenná verzia súbežne i nesúbežne vydanej knihy v inom formáte (viazaná či brožovaná CD-ROM či DVD-ROM) však číslo ISBN dostane, rovnako ako faksimile s vlastnými bibliografickými údajmi.
- ◆ - Zmena formátu neznamená zmenu vydania. Pokiaľ sa nemení obsah online dokumentu, ostáva rovnaké vydanie.

Online dokumenty, ktorým sa **nepridelujú** čísla ISBN:

- aktualizované súbory,
- databázy,
- webové stránky
- online propagačné a reklamné materiály,
- e-maily,
- vyhľadávacie roboty,
- počítačové hry,
- osobné dokumenty (ako elektronické životopisy alebo osobné profily),
- blogy.

ODPOVEDE NA NAJČASTEJŠIE OTÁZKY TÝKAJÚCE SA PRIDEĽOVANIA ČÍSIEL ISBN ONLINE DOKUMENTOM

Ak vydávam online dokument v dvoch alebo viacerých rôznych formátoch (napr.: pdf, ePub, Mobipocket, html), mal by som im prideliť samostatné čísla ISBN?

- Áno, každý odlišný formát online dokumentu, ktorý je vydaný samostatne a samostatne dostupný, má svoje číslo ISBN.

Mali by mať rôzne verzie online dokumentov rovnakého formátu (napr. ePub) rôzne čísla ISBN?

- Pokiaľ tieto verzie používajú rovnaký softvér DRM (napr. Adobe ASC4) v zásade s rovnakou úpravou obsahu a sú použiteľné na rôznych zariadeniach alebo softvéri, potom by malo byť použité jedno číslo ISBN.

Ak sa však rovnaký software DRM Adobe ASC4 používa na dvoch verziách, ale s podstatne odlišnými používateľskými možnosťami (napr. jedna umožňujúca tlač, ale druhá nie), potom by mala mať každá verzia svoje číslo ISBN.

Ak je použité iné DRM ako je uvedené vyššie (t. j. Adobe ASC4) – autorské (proprietárne), ktoré tiež spojuje určitú verziu so zariadením alebo softvérom, potom by mala mať každá samostatná verzia svoje číslo ISBN.

Rovnako tak bude mať svoje číslo ISBN každá obsahovo odlišná verzia rovnakého formátu online dokumentu (s obrázkami alebo bez nich, s farebnými alebo čiernobielymi ilustráciami alebo bez nich a pod.).

Prečo by som mal prideliť rôzne čísla ISBN online dokumentu, pri ktorom sa nemení obsah?

- Takýto online dokument sa môže líšiť zvláštnym zariadením alebo softvérom umožňujúcim jeho prečítanie a funkčnými možnosťami umožňujúcimi jeho tlač, kopírovanie, požičiavanie a pod. Tohto možno bežne dosiahnuť kombináciou formátu a softvéru DRM.

Čítačky online dokumentov ponúkajú rôzne možnosti ako je napr. rôzna veľkosť písma, predčítanie textu, záložky, farba atď. Pritom formát dokumentu i DRM môžu byť rovnaké. Ako to ovplyvňuje pridelenie čísel ISBN?

- Pokiaľ sa formát online dokumentu, jeho DRM ani typ písma nemenia, potom nemajú akékoľvek rozdiely v prezentácii textu spôsobené čítačkou alebo softvérom použitým na čítanie dokumentu vplyv na jeho číslo ISBN. Ak obsahuje online dokument len farebné obrázky, ale čítačka má len mono displej, potom ide o obmedzenie na strane čítačky a nebude pridelené nové číslo ISBN.

Ak však sú k dispozícii samostatné online dokumenty s čiernobielymi aj farebnými obrázkami a sú určené pre čiernebiele a farebné čítačky, potom ide o zmenu obsahu a je potrebné prideliť dve čísla ISBN.

Mal by mať online dokument doplnený o audio, video a pod. iné číslo ako jeho štandardná forma?

- Áno, ide o odlišný produkt, ktorý musí mať iné číslo ISBN.

Vydávam dve verzie jedného formátu online dokumentu, jednu bez DRM a jednu so sociálnym DRM, ktoré žiadnym spôsobom neobmedzuje používateľa. Musí mať každá verzia samostatné číslo ISBN?

- Nie. Sociálne DRM nijako neobmedzuje používateľa, pretože ide o individuálnu ochranu kúpeného online dokumentu (napr. formou vodoznaku – textovej alebo obrazovej identifikácie kúpeného diela).

Ako môžu byť identifikované jednotlivé kapitoly alebo menšie časti knihy, ktoré chcem dať k dispozícii samostatne?

- Ak vydávate samostatne dostupné kapitoly a ďalšie časti knihy s príslušnými bibliografickými údajmi (s tirážou) a tie sú k dispozícii prostredníctvom bežného dodávateľského reťazca a ak chcete ich mať uvedené v obchodných databázach, potom by ste ich mal považovať za samostatný dokument a požiadať naň o pridelenie čísla ISBN.